مجله مطالعات حقوقی پانتا

شماره ۳۹،
دوره اول،
سال پنجم،
زمستان ۱۳۹۹،
صص ۱-۲۱

سیاست جنایی تقنینی ایران در حمایت و گسترش اقتصاد سایبری استارتاپ‌ها

محدثه صادقی نسب*[۱]، عسل عظیمیان[۲]

چکیده

به دلیل استفاده گسترده از اینترنت کم کم کسب و کارهای اینترنتی نیز رونق گرفتند استارت آپ‌ها، پدیده‌ی نوظهوری هستند که بسیاری از فرمول‌های ورود به بازار را تغییر داده‌اند. آنان با اتکا به توانایی و خلاقیت، یک راه میان‌بر و راحت‌تر برای رفاه مردم ایجاد نموده‌اند. از سوی دیگر، وقوع انقلاب‌دانایی و نقش کلیدی‌دانش در تولیدمحصول، چهره‌ی اقتصاد امروز را به‌کلی دگرگون ساخته است، به طوری که دیگر حجم تولید، معیار دقیقی برای سنجش توان اقتصادی یک کشور نیست، بلکه میزان تولید دانش و محصولات دانش محور و صادرات محصولات با فناوری بالا، معیار نوینی برای سنجش قدرت ملی یک کشور در عصر فراصنعتی شده است هدف از پژوهش حاضر سیاست‌جنایی‌تقنینی‌ایران در حمایت و گسترش‌اقتصادسایبری‌استارتاپ‌ها می باشد و روش پژوهش توصیفی – تحلیلی است نتایج پژوهش نشان می‌دهد برای رشد و توسعه استارتاپ‌ها در ایران باید ارتباطات گسترش یابد و اینترنت پرسرعت گردد و همچنین ضعف نهادهای اجرایی کشور و همچنین نداشتن همکاری‌های بین المللی، محدودیت‌های ساختاری، قوانین ناقص و پراکنده، نداشتن سیاست جنایی مشخص برای مقابله با جرائم استارتاپی و نبود مالیات شفاف در این زمینه باعث شده است که استارتاپ‌ها در کشور ما رشد چندانی نداشته باشند و علیرغم نقش بالای استارت‌آپ‌ها در اقتصاد و رشد اشتغال در کشور، تدوین قوانین جنایی کشور در تسهیل حمایت‌های اقتصادی و گسترش اقتصاد سایبری مغفول مانده است

واژگان کلیدی: استارتاپ، حمایت، سیاست جنایی‌تقنینی، کسب‌وکار نوپا، اقتصادسایبری.

[۱]. دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه ازاد اسلامی واحد شاهرود(نویسنده مسئول)
mohadese-sadeghi-nasab@mailfa.com

[۲]عضو هیئت علمی گروه حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

۱-بیان مساله

پیشرفت فناوری و همچنین استفاده از اینترنت باعث شده است کسب و کار اینترنتی تبدیل به یکی از معمول ترین روش‌های کسب درآمد شود(نوروزی، ۱۳۹۵، ۱).

بیشتر کشورهای دنیا تبدیل به کشور دیجیتالی شده‌اند و مؤلفه‌های مؤثر در زندگی بشر امروزی اعم از تجارت، بازاریابی، آموزش، اطلاع‌رسانی و ارتباطات و حتی حمل و نقل یک واقعیت غیرقابل انکار است که مرحله‌ی گذار از سنت به مدرنیسم دیجیتالی را نوید می‌دهد.

دیگر کسب و کار سنتی جوابگوی جهان امروز نیست و کشورهایی که نتوانند کسب و کار اینترنتی داشته باشند دوامی ندارند پس به ناچارباید با جهان همسو شد و کشورهایی که فناوری اطلاعات و کسب و کارهای اینترنتی نوپا(استارت آپ) را می‌بایست قوی ترین صنعت در اشتغال زایی دانست(محمودی، ۱۳۹۰، ۵۲).

با ورود تکنولوژی به زندگی انسان، مؤلفه‌های جدیدی - از جمله «حمایت‌های مالی» و «اقتصاد سایبری» و همچنین «جرائم سایبری» - به دغدغه‌های انسانی افزوده شده است. پیدایش و ظهور اشکال مدرن بزهکاری طی سالیان اخیر، تنوع و کثرت در اعمال تدابیر، واکنش‌ها و سیاست‌های کلان جنایی را در پی داشته است. در این میان، سیاست یاد شده به شدت تحت تأثیر اندیشه‌ها، مکاتب و جریان‌های فرهنگی و سیاسی حاکم بر هر جامعه قرار دارد و این آموخته‌های کلی هستند که در قالب سیاست تقنینی، قضایی و اجرایی، به تبیین راهبردهای اصولی، با هدف مهار پدیده‌ی بزهکاری می‌پردازد. بر همین اساس، سیاست جنایی ایران نیز همزمان با وقوع انقلاب اسلامی، دستخوش تحولات شگرفی گردید و تحول عمیق در سیاستگذاری جنایی را نیز در ابعاد مختلف باعث شد. تحولاتی نظیر دگرگونی ارزش‌های سابق، تغییر ساختار سیاسی و اجتماعی، تحول نهادها و مراجع قضایی و نسخ اکثر قوانین گذشته، از پیامدهای مؤثر بر سیاست جنایی ایران بوده است(نجفی، ۱۳۹۰، ١٤).

یکی از وسایل مورد استفاده‌ی عمده در جامعه‌ی کنونی، رایانه و به‌ویژه بهره گیری از اینترنت برای انتقال اطلاعات در فضای مجازی است. وقوع جرم علیه فناوری اطلاعات در فضای مجازی که با نام جرائم سایبری شناخته می‌شود، محدوده‌ی بزرگی از جرائم را دربر می‌گیرد که با توجه به استفاده‌ی گسترده‌ی اشخاص از فضای مجازی در امور مختلف ارتباطات تجاری، اقتصادی، فرهنگی، علمی، هنری، سیاسی و غیره، اهمیت دو چندان می‌یابد. از اینرو، در سیاست جنایی جوامع، بر این مسأله و پیشگیری از وقوع و مقابله با آن باید توجه لازم مبذول شود(وطنی، ۱۳۹۵، ۱۰۰). از این رو در این تحقیق به پاسخ این پرسش پرداخته می‌شود که« سیاست جنایی تقنینی ایران در حمایت و گسترش اقتصاد سایبری استارتاپ‌ها چگونه است؟» با توجه به اهمیت مسأله و تأثیر بسیار مهمی که اقتصاد سایبری دارد، ضرورت بررسی سیاست جنایی تقنینی ایران در حمایت و گسترش اقتصاد سایبری استارتاپ‌ها کاملاً مشخص و معلوم است و لازم است بررسی بر روی سیاست‌های جنایی تقنینی در این زمینه صورت گیرد.

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

۲-مفاهیم

۲-۱-سایبر

واژه سایبر از نظر لغوی به معنای مجازی و غیر ملموس و مترادف لغت سایبرینگ [1] است. سایبر از لغت یونانی Virtual انگلیسی معادل مفهوم سکاندار یا راهنما است. همچنین سایبر در زبان انگلیسی، پیشوند و در زبان فارسی پسوندی است که به کلمات جدید و امروزی متصل می‌شود تا دارای مفهوم و معنا بشود و همچنین سایبر به مطالعه مکانیزم‌های مورد استفاده و در کنترل و تنظیم سیستم‌های پیچیده اعم از انسان یا ماشین اطلاق می‌شود. محیط سایبر محیطی است حقیقی و واقعی نه دروغین و مجازی و فقط به شکل مادی و ملموس احساس شدنی نمی‌باشد و این نکته کافی نیست که به آن مجاز و مجازی اطلاق می گردد(پرویزی، ۱۳۸٤، ۳۸). سایبر در زبان عموم مردم به غلط اینترنت نامیده می‌شود در حالی که اینترنت یک شبکه رایانه‌ای بین‌المللی بزرگ است که نظیر آن چندین شبکه بزرگ مثل یو زنت، تله نت و... وجود دارد. تعداد این شبکه‌های بزرگ بالغ بر ۱۹ شبکه است(پرویزی، ۱۳۸٤، ٤۰).

اصطلاح فضای سایبر نخستین بار توسط ویلیام گیبسون با عنوان نیورومانسر در سال ۱۹۸٤ مورد استفاده قرار گرفت. فضای سایبر در این تعریف، شبکه‌هایی است که از طریق شاهراه‌های اطلاعاتی مثل اینترنت به هم وصل می شوند و تمام اطلاعات راجع به روابط افراد، فرهنگ ها، ملت ها، کشورها و به طور کلی هر آنچه در کره خاکی به صورت فیزیکی و ملموس وجود دارد، در این فضا به شکل دیجیتالی هستند و قابل استفاده و دسترس کاربران می باشند و از طریق رایانه، اجزای آن و شبکه‌های بین‌المللی به هم متصل هستند. در زبان فارسی، سایبر به معنای مجموعه‌هایی از ارتباطات درونی است که از طریق کامپیوتر و مسائل مخابراتی و جغرافیای فیزیکی به هم متصل هستند انسانها خیلی راحت از طریق ایمیل و واتس اپ و. .. به هم وصل هستند و کلیه اعمال آنها فقط از راه فشردن کلیدها یا حرکات موس انجام می گیرد(عاملی، ۱۳۹۰، ۲۳). در این میان اشخاص فقط از راه مجازی با هم ارتباط دارند و تمام معاملات خودشان را از طریق اینترنت انجام می دهند وقتی که اشخاص هم دیگر را نمی‌بینند شناختی هم از طرف مقابل ندارند و جرائم سایبری در این محیط‌ها بیشتر است. جرائم سایبری در اصطلاح به جرائمی گفته می‌شود که در محیطی غیر فیزیکی علیه فناوری اطلاعات با حالات شبیه سازی و مجازی سازی ارتکاب می‌یابد(جاویدنیا، ۱۳۸۸، ۲۲۵). واژه رایانه به گونه‌ای دقیق و جامع نمی‌تواند گستردگی این محیط را نشان دهد زیرا بسیاری از ابزار و وسایل امروزی با داده‌هایی کار می‌کنند که اساسا به آنها رایانه اطلاق نمی‌شود. از این رو عبارت‌هایی مانند جرم‌های رایانه‌ای یا جرم‌های اینترنتی نیز نمی‌توانند به گونه‌ای دقیق جرم‌های ارتکابی مربوط به این حوزه را پوشش دهند. برای نمونه یک سامانه ضبط و پخش الکترونیکی، رایانه نیست، اما به طور کلی در زیر مجموعه جهان سایبر قرار می‌گیرد.

[1] . Cybernates

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

۲-۲- سیاست جنایی تقنینی

اصطلاح «سیاست جنایی» توسط فویر باخ، حقوق دان آلمانی، در پایان قرن ۱۸ ایجاد گردید(حسینی، ۱۳۸۳، ۲۱ و ۲۲، لازرژ، ۱۳۸۱، ۱۰ و ۱۱، نجفی ابرند آبادی، ۱۳۷۸، ۵). اولین کاربردهای سیاست جنایی که معادل آن سیاست کیفری بود در جرم و مجازات و قانون قضا استفاده شد(حسینی، ۱۳۸۳، ص۲۳) فویر باخ همین کاربرد سیاست جنایی را مدنظر قرار داد(نجفی ابرند آبادی، ۱۳۷۸، ۹). فویزر باخ می گوید: «سیاست جنایی، مجموعه منظم اصولی است که دولت و جامعه به وسیله آنها مبارزه علیه بزه را سامان می‌بخشد». فون لیست برخلاف فویرباخ، علاوه بر دولت، جامعه مدنی را نیز مسئول سازماندهی و تأمین امنیت دانسته است(حسینی، ۱۳۸۳، ۲۲ و ۲۳، رشادتی، ۱۳۸۷، ۳٤۰). یکی دیگر از دانشمندان، خانم «می ری دلماس مارتی» نیز مانند آنسل تعریف موسعی از سیاست جنایی ارائه می کند او اعتقاد دارد : «سیاست جنایی، مجموعه روش‌هایی است که اجتماع با استفاده از آنها، پاسخ به پدیده مجرمانه را سامان می‌بخشد»(نجفی ابرند آبادی، ۱۳۷۸، ۹).

۲-۳-استارت آپ ها[1]

«استارت آپ‌ها»، یا(استارتاپ‌ها)، کسب و کارهایی مبتنی بر فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی در حوزه‌ی تبادلات مالی هستند که فضای جدیدی در اقتصاد کشورها به وجود آورده اند. بر اساس تعاریف مختلف از نویسندگان و محققان این حوزه، مانند استیو بلنک[2]، اریک ریس[3]، و کتاب‌ها و منابع متنوع، بهترین و جامع‌ترین تعریفی که برای یک استارتاپ می‌توان ارائه کرد این است که: «استارتاپ»،« یک سازمان موقت است که با هدف یافتن یک مدل کسب و کار تکرار پذیر و مقیاس‌پذیر بوجود آمده است»(کردی، ۱۳۹۸، ٦).

استارتاپ‌ها دارای چند کلمه‌ی کلیدی هستند که به ترتیب زیر آمده است:

۱-سازمان[4]: منظور از«سازمان»، هر نوع مجموعه‌ای از افراد(یا حتی یک نفره)، ابزارها و روابط بین آنهاست، چه به صورت شرکت ثبت شده باشد چه نشده باشد.

۲-موقت[5]: سرعت و زمان عوامل مهمی در مؤفقیت یک استارتاپ هستند. هرچه دیرتر مدل کسب و کار مورد نظررا کشف کنند شانس اینکه رقیبان آن استارتاپ زودتر به نتیجه برسند و همچنین صبر و حوصله، انرژی و توان مالی گرداننده یا گردانندگان آنها به سر رسد، بیشتر است.

[1] Start-Ups
[2] Steve Blank
[3] Eric Rees
[4] Organization
[5] Temporary

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

۳- یافتن[1]: یک استارتاپ، برای یافتن هدفش در حال جستجو است. همواره در حال پژوهش و توسعه است و باید بتواند مدل کسب و کار مورد نظر را کشف کند و تکرارپذیری و مقیاس پذیری بودن آن را برای خود به اثبات رساند.

٤- عدم قطعیت[2]: یک استارتاپ، نمی‌داند که کدام یک از روش‌ها و استراتژی‌ها وبازار هدف مناسب تر است.

۱- تکرارپذیر[3]: «تکرارپذیری» یعنی این که« آن مدل کسب و کار که با هدف درآمدزایی ایجاد شده است را بتوان بارها و بارها تکرار کرد و به ازای هر تکرار، درآمد افزایش پیدا کند».

۲- مقیاس پذیر[4]: «مقیاس پذیری« یعنی اینکه «بتوان آن مدل کسب و کار را در آینده با افزایش منابع مالی، نیروی انسانی و غیره توسعه داد».

۲-٤-اقتصاد سایبری

اقتصاد در عرصه اینترنتی و مجازی موضوعی است که نمی‌توان آن را انکار کرد و اکنون بسیاری از خریدها و کسب و کارها به صورت آنلاین صورت می‌گیرد و همه گزارش‌هایی که نهادهای معتبر همانند بانک جهانی سالانه منتشر می‌کنند حکایت از افزایش سهم سایبر در اقتصاد جهانی دارد. به عنوان مثال براساس گزارش منتشر شده بانک جهانی، اقتصاد مجازی در سال‌های ۲۰۰۹ و ۲۰۱۰ هرکدام حدود ۳ میلیارد دلار درآمد داشته است و این بازدهی تجارت در عرصه مجازی، کشورهای مختلفی را مشتاق به ورود به چنین مسیری کرده است. البته اگر در گذشته بخش زیادی از فعالیت مردم در اینترنت صرف سرگرمی و بازی می‌شد اکنون شاهد توسعه بسیار زیاد فعالیت در دنیای مجازی اقتصادی هستیم امروزه متخصصان امر معتقدند که دولت‌ها برای توسعه تجارت خارجی و فتح بازارهای جهانی باید علاوه بر رفع محدودیت‌های گمرکی و موانع توسعه بازار داخلی، شرایط استفاده از اینترنت ارزان و پرسرعت را برای همگان مخصوصاً فعالان تجاری فراهم نمایند و در این راستا ارتقای امنیت در عرصه سایبری نیز بسیار مورد توجه کارشناسان قرار می‌گیرد. اکنون شرکت‌های موفق در عرصه تجارت جهانی از تغییر رفتار مشتریان و روی آوردن آنها به خریدهای اینترنتی نهایت بهره‌برداری را می‌کنند و دولت را نیز ترغیب به افزایش پهنای باند اینترنت کرده‌اند و این امر ناشی از درک جدیدی است که فعالان اقتصادی از قدرت فضای مجازی دارند. نگاه متخصصان و سیاستگذاران در کشورهای پیشرفته به اینترنت فاصله بسیاری با این نگاه در کشورهای جهان سوم دارد. در جهان اول سیاستگذاری‌ها به سمتی است که اینترنت به ابزاری برای پیشرفت اقتصادی و ایجاد فرصت‌های شغلی مبدل شود اما علیرغم تلاش‌های انجام شده در چند سال اخیر همچنان فاصله زیادی با اقتصاد اینترنتی وجود دارد. هنوز اقتصاد سایبرمحور راهکاری برای حل مشکلات اقتصادی و درمان بحرانها نیست و این درحالی است که بخشی از تولید ناخالص داخلی کشورهای

[1] Finding
[2] Uncertainty
[3] Repeatable
[4] Business Model Canvas

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

توسعه یافته را اقتصاد در عرصه دیجیتال تشکیل می‌دهد چراکه اکنون بالغ بر دو میلیارد نفر از جمعیت زمین به اینترنت دسترسی دارند و طبیعتاً تنظیم برنامه‌هایی خردمندانه برای اقتصاد در فضای مجازی می‌تواند بخشی از بار رونق اقتصادی و رفع معضلات در کشور را بر دوش بکشد(معاونت سیمای اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۹).

۲-۵-لزوم توجه به اقتصاد سایبری در ایران

قطعاً تعداد بسیاری از مردم ایران، روزانه بخشی از وقت خود را صرف انجام فعالیت‌های اینترنتی می‌کنند و همین عامل می‌تواند به ابزاری برای توسعه اقتصاد سایبری در ایران، همگام با سایر کشورهای جهان تبدیل شود. کشور ما از جمله کشورهایی است که اقتصاد آن وابسته به درآمدهای نفتی می‌باشد. اقتصاد ایران از معضلات مهمی همانند نرخ بالای تورم و بیکاری و نرخ پائین رشد اقتصادی رنج می‌برد و این مسئله نیازمند درمانی اساسی است. امروزه اقتصاد مجازی در بسیاری از کشورهای دنیا، عاملی پیشران و مهم در اقتصاد تلقی می‌شود و حتی می‌توان به این اقتصاد به عنوان عاملی جایگزین برای درآمدهای نفتی نگاه کرد. نکته مهم دیگری که باید به آن اشاره کرد این است که اقتصادی که برای سال‌ها تحت تحریم‌های بین‌المللی بوده و از این راه آسیب‌های جدی دیده است، قطعاً نیازمند مقاوم‌سازی است و فضای مجازی کشور می‌تواند در نیل به این هدف، ما را یاری کند. با توجه به نکاتی که بیان شد، توجه به اقتصاد سایبری در کشورمان نیازمند مقدماتی است که از جمله این موارد، توجه جدی به فضای مجازی به عنوان بخشی واقعی و مهم از اقتصاد کشور، توجه به کارکردهای فضای مجازی و توجه به نقش پیشران آن در مقاوم‌سازی اقتصاد و در نظر گرفتن فضای سایبری به عنوان ابزاری برای تولید ثروت است که می‌تواند همپای سایر درآمدهای کشور، در تولید، اشتغال و کسب ثروت مؤثر واقع شود(معاونت سیمای اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۹).

۳-سیاست ایران در قبال جرائم سایبری

این نوع سیاست جنایی از بین رویه‌های مختلف قابل استنباط می باشد که قوه‌ی قضائیه در رأس این نهادها و با رویکرد پیشگیرانه است اما در کنار آن، نهادهای دیگر نیز با قوه‌ی قضائیه همکاری می نمایند. قانون اساسی در بند ۵ اصل ۱۵۶، پیشگیری از جرم را وظیفه‌ی قوه‌ی قضائیه دانسته است. با توجه به بند ٤ این اصل به نظر می‌رسد در این جا قانونگذار قانون اساسی به دنبال پیشگیری غیر کیفری بوده است(بیات، ۱۳۸۷، ۱۲٦). پیشگیری به معنای مانع ایجاد جرم شدن است و در سه مرحله پیش از وقوع جرم، وقوع جرم، و پس از آن جایگاه دارد. از یک دیدگاه می‌توان گفت، قوه‌ی قضائیه تنها پس از وقوع جرم وارد می‌شود و وظیفه‌ی پیشگیری از جرم به معنای خاص آن را بر عهده ندارد پیشگیری در برنامه‌ی کوتاه مدت، وظیفه‌ی دستگاه‌های انتظامی است که این قوا از طریق گشت‌های پلیسی متفرق کردن افراد شرور و غیره به پیشگیری می‌پردازند و یا پیشگیری در برنامه‌ی بلند مدت که همان پیشگیری اجتماعی است از وظایف آموزش و پرورش و سازمان‌های مربوط به مسائل ارتباط جمعی است(نقره کار، ۱۳۸۱، ۲٤). از دیدگاه دیگر، پیشگیری پس از

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

وقوع جرم نیز وظیفه‌ی قوه‌ی قضائیه می باشد ، تدابیری که قوه‌ی قضائیه در این جایگاه از آن استفاده می‌کند، شامل مواردی چون اتخاذ تدابیر بازپرورانه، مشاوره درمانی، مددکاری، کاهش عناوین کیفری، زندان زدایی و اعمال مجازات‌های جایگزین زندان، بازگرداندن زندانی به دامان خانواده، بازپروری زندانیان، بسترسازی برای ایجاد اشتغال در زندان، آزادی مشروط از زندان، کیفرزدایی که جزء سیاست‌های استراتژی توسعه‌ی قضائی است(نقره کار، ۱۳۸۱، ۲۵). در مرحله‌ی پیش از وقوع جرم نیز قوه‌ی قضائیه با هدف پیشگیری از جرم از راهکارهایی چون تأمین عدالت و رفاه اجتماعی، مبارزه با فقر و گرفتاری، تأمین امنیت اجتماعی با استفاده از سازوکارهای ارعابی و بازدارنده، حمایت از خانواده، با جلب همکاری دستگاه‌های مختلف دولتی و غیردولتی مانند مدارس، رسانه‌ها، سازمان‌های غیردولتی، تشکل‌های مردمی، پلیس و خود مردم، دامنه‌ی آموزش را به همه‌ی نهادهای اجتماعی گسترش می‌دهد و اقدام به پیشگیری از جرم و مقابله با جرم می‌نماید(چاله چاله، ۱۳۸۷، ۵۳).

۳-۱-مرکز ماهرو آپا:

در کنار قوه‌ی قضائیه، مراکز بیشماری در عرصه‌ی فضای سایبر فعالیت می‌کنند از جمله آنها می‌توان به مرکز ماهر(مرکز مدیریت امداد و هماهنگی عملیات رخداد) و مرکز آپا(مرکز آگاهی رسانه، پشتیبانی و امداد رایانه ای) اشاره کرد. مرکز ماهر زیر نظر سازمان فناوری اطلاعات ایران برای پاسخ گویی به رخدادهای امنیت کامپیوتر در سال ۱۳۸۵ شکل گرفته است.

وظیفه این مرکز، سیاستگذاری و توسعه و بهینه‌سازی روش‌های امنیتی، بررسی امکانات بالقوه‌ی ایجاد امنیت در فضای تبادل اطلاعات کشور و کمک به بالفعل نمودن این امکانات، کمک به تشکیل گروه‌های ضربت جهت حفاظت از امنیت اطلاعات و شبکه اشاره کرد. مرکز آپا نیز مرکزی است دانشگاهی که با هدف ارتقا ء آگاهی و درک مسا ئل مرتبط با امنیت اطلاعات در میان کاربران و سرویس دهندگان فضای سایبر از سال ۱۳۸٦ فعالیت خود را زیر نظر دانشگاه امیر کبیر آغاز کرد. این مرکز سعی دارد با ایجاد و استفاده از تکنولوژی مناسب امنیت اطلا عات را در مقابل حملات سایبری تأمین سازد. این مرکز نیز همانند ماهر به شهروندان هشدارهایی برای حفاظت از اطلاعاتشان در فضای سایبر می‌دهد، اما این امر نافی اقدامات فنی این مرکز در حفاظت از مطلق اطلاعات نیست. دلیل این امر این است که این مرکز یک مرکز فنی مهندسی است و طبع اقداماتش با تدابیر فنی سازگارتر است(https://apa.aut.ac.ir، ۱۳۹۹/۵/۲٤).

۳-۲-پلیس فتا :

پلیس فتا نهاد پلیسی فعال در حوزه امنیت سایبری می باشد که اقدامات پیش گیرانه‌ای جهت حفاظت از اطلاعات مالی به عمل آورده است. این نهاد یک واحد تخصصی نیروی انتظامی است که در تاریخ ۳ بهمن ۱۳۸۹ به دستور فرمانده‌ی نیروی انتظامی ایران شروع به کار کرد. هدف اصلی تشکیل این پلیس، مقابله با جرائم سایبری و حفاظت از

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

اطلاعات بر روی شبکه اینترنت است. پلیس در این نهاد به دو قسم تقسیم می‌شود :نخست پلیس ستادی و دوم پلیس عملیاتی. پلیس‌های ستادی بنا به دستور مقام قضایی به رصدکردن سایت‌ها یا درگاه‌های الکترونیکی می‌پردازند و در صورت مجرمانه بودن محتوای این سایت‌ها یا صورت گرفتن یکی از جرائم مندرج در قانون در این فضا این امر را به مراجع قضایی اطلاع می‌دهند. این دسته از پلیس‌ها هر چند فی نفسه ماهیت کارشان پیشگیری از وقوع جرائم است و با گشتزنی در فضای سایبر تلاش می‌کنند شهروندان و یا مقامات قضایی را از تهدیدات موجود در این فضا آگاه کنند اما هیچ تدبیر فنی جهت حفاظت از اطلاعات مالی اتخاذ نکرده است و تنها به هشداردهی و آگاه‌سازی عمومی از فواید و مضرات فضای سایبر بسنده کرده که بیشتر این هشدارها در خصوص حفظ حریم خصوصی است. دسته‌ی دوم پلیس‌های فتا، پلیس‌های عملیاتی هستند که ماهیت عملکردشان اساساً پیگیری است و نه پیشگیری در معنای خاص. این گروه از پلیس‌ها بنا به دستور مقام قضایی در صورت تحقق یافتن جرم سعی در اعمال تدابیر واکنشی از جمله فیلتر نمودن سایت‌ها می‌کنند و اقداماتشان بیشتر واکنشی و در جهت پالایش محتوا است(وطنی، ۱۳۹۵، ۱۱۸).

۳-۳-قانون مقابله با جرائم رایانه‌ای

در مورد جرائم رایانه‌ای به خاطر پیشرفت سریع فناوری اطلاعات هنوز حقوقدانها سرگردان هستند چون قوانینی که تصویب شده است جوابگو این گونه جرائم نیست(سلیمی، ۱۳۹۱، ۱۷). ماده‌ی ۱۲ کنوانسیون جرائم سایبری ۲۰۰۱ به مسئولیت اشخاص حقوقی پرداخته است و قانونگذاران کشورها را مکلف به شناسایی مسئولیت کیفری و مدنی اشخاص حقوقی می نماید. این ماده مقرر می دارد: « هریک از اعضا باید به گونه‌ای اقدام به وضع قوانین و سایر تدابیر نمایند که درصورت لزوم اطمینان دهند چنانچه اشخاص حقوقی در راستای منافع خود مرتکب جرائم مصوب این کنوانسیون شدند، آنها را تحت قوانین کیفری تحت تعقیب قرار خواهند داد».

۳-٤-شورای عالی فضای مجازی

در ایران شورای عالی فضای مجازی از تاریخ ۱۷ اسفند ۱۳۹۰ به فرمان رهبر معظم انقلاب اسلامی تشکیل شد و موظف به راه اندازی مرکز ملی فضای مجازی کشور شد. شورای عالی فضای مجازی با نظارت رئیس جمهور تشکیل و بالاترین نهاد حاکمیتی برای فضای سایبری ایران است که برای اجرای سیاست ها، تصمیمات و مصوبات خود، مرکزی با نام مرکز ملی فضای مجازی تشکیل داده است. کمیسیون عالی نیز در ذیل مرکز ملی فضای شامل کمیسیون عالی تنظیم مقررات فضای مجازی کشور، کمیسیون عالی ارتقا تولید محتوای فضای مجازی و کمیسیون عالی امنیت فضای مجازی نیز تشکیل شده است(وطنی، اسدی، ۱۳۹۵، ۸۰). موضوع انحلال شوراهای موازی اواخر شهریور ۱۳۹٤ از سوی رهبر معظم انقلاب در قالب حکم جدید انتصاب اعضای شورای عالی فضای مجازی مورد تاکید قرار گرفته بود، ایشان در این حکم جدید ضمن تأکید بر مفاد حکم اولیه تشکیل شورا و پیوست آن توجه به نکات و موارد جدیدی از جمله «انحلال شوراهای عالی مصوب در گذشته که موازی این شورا هستند را به منظور تحکیم جایگاه فراقوه‌ای و موقعیت محوری و کانونی

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

شورای عالی و نیز انتقال وظایف آن شوراها به شورای عالی فضای مجازی» مورد تاکید قرار دادند. موضوعی که سرانجام در آغاز سال ۱۳۹۵ و با برگزاری نخستین جلسه شورای عالی فضای مجازی تعیین تکلیف شد. اما باز هم به نظر می‌رسد نوعی ناهماهنگی با تداخل وظایف با سایر نهادها و سازمان‌ها وجود دارد. به طور مثال درباره امنیت فضای مجازی نیروی انتظامی، وزارت فناوری اطلاعات و ارتباطات، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارائه دهندگان خدمات میزبانی و اپراتورهای تلفن همراه، سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی و دارای نقش هستند(همان، ۸۱).

٤-حمایت‌های قانونی از اسرار تجاری استارتاپ‌ها

در حوزه‌ی حقوق مالکیت فکری شرکت‌های نوپا در جهت حفظ سرمایه‌ی معنوی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجارتی مصوب آبان ماه ١٣٨٦، قانون تجارت الکترونیک مصوب دی ماه ۱۳۸۲، قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه‌ای مصوّب دی ماه ۱۳۷۹ اشاره کرد(کلته و دیگران، ١٣٩٦، ص ۱۲۳) اسرار تجاری ممکن است شامل برخی اطلاعات یا دارایی‌هایی باشد که موضوع آنها قابل حمایت به عنوان اختراع، کپی رایت، نام تجاری با علامت تجاری نباشد(قبولی درافشان، ۱۳۹۵، ٦٥٤). حمایت مدنی و کیفری از اسرار تجاری در قواعد حقوقی موجود در نظام حقوقی ایران، بسیار ضعیف است و در عرصه‌ی عمل نیز همین قدرت کم قاعده گذاری به جهت دشواری‌های اثباتی، قابل اِعمال نیست.

حمایت از نرم افزارها نه تنها با توسل به نظام حق مؤلف کپی رایت و حق اختراع، بلکه در چارچوب اسرار تجاری نیز امکان‌پذیر است. این نرم افزارها در صورتی که به ثبت برسد، جزء اسرار تجاری شرکت نیستند و تحت حمایت قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوّب ۱۳۷۹ قرار می‌گیرند. جهت حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزارهای رایانه‌ای ماده‌ی ۱۳ این قانون مقرر می‌دارد، هرکس حقوق مورد حمایت این قانون را نقض نماید علاوه بر جبران خسارت به حبس از نود و یک روز تا شش ماه و جزای نقدی از ده میلیون(۰۰۰ ۱۰۰۰۰) تا پنجاه میلیون(۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم می‌گردد. حقوق اسرار تجاری از مباحثی است که از یک سو با حقوق مالکیت‌های فکری مرتبط است و از سوی دیگر به حقوق رقابت پهلو می‌زند. بسته به شرایط و نوع رابطه‌ی میان دارنده‌ی اطلاعات محرمانه و دیگران، حمایت از اسرار تجاری به طرق مختلفی صورت می‌گیرد که شایع ترین آن، استفاده از قراردادهای محدود کننده و عمده ترین آنها، قرارداد عدم رقابت است(رهبری، ۱۳۸۸، ۵۳۲) همچنین براساس قانون محرمانگی(عدم افشاء) استراتژی‌های بنگاه‌های اقتصادی نوپا در ابتدای ورود به بازار و پس از آن، اهمیت زیادی دارد و به همین سبب اطلاعات مربوط به آن نیز از ارزشمندترین سرمایه هاست، قرارداد NDA قراردادی است میان حداقل دو طرف که به موجب آن طرفین توافق می‌کنند اطلاعات محرمانه، دانش و دیگر معلومات را برای اهداف ویژه‌ای با یکدیگر به اشتراک بگذارند، اما از افشای آن برای اشخاص ثالث بپرهیزند(راداک، ۲۰۱۰، ۸۰). بند ز ماده‌ی ٤ قانون برنامه‌ی ششم توسعه‌ی

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، دولت را مکلف نموده است که به منظور نیل به رشد و توسعه‌ی اقتصادی بر پایه‌ی عدالت نسبت به احتمال سیاست‌های اشتغال زایی، مهارت افزایی و ارتقای دانش حرفه‌ای و حمایت از مشاغل کوچک خانگی و دانش بنیان مبتنی بر سند ملی کار شایسته که حداکثر تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، اتاق تعاون و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، اقدام نماید. سند مزبور باید مبتنی بر کاهش نرخ بیکاری به میزان حداقل هشتاد قم در حصاد(۷) سالانه در طول سال‌های اجرای قانون برنامه باشد. بهبود فضای کسب و کار امروزه به عنوان یک راهبرد اقتصادی شناخته شده است یکی از عوامل مهم در بهبود این فضا، توجه ویژه به بحث مالیات و مطالعات مستمر در این خصوص است تا همواره با اتخاذ سیاست‌های متناسب، شرایط بهبود فعالیت‌های اقتصادی پوسیله این ابزار مهم سیاست مالی فراهم گردد(سالاری، ۱۳۹۰، ۱۱۲).

نظام حقوقی ایران در سال نود و چهار با اِعمال قواعد سهل گیرانه مالیاتی و اعمال سیاست‌های تشویقی گامی برای ارتقای نوآوری برداشته و با اِعمال برخی معافیت‌های مالیاتی بجا، مسیر را برای توسعه فعالیت‌های خلاقانه و فناورانه توسط کسب و کارهای خرد هموار نموده است. از دیگر قاعده گذاری‌ها در حمایت از استارت آپ‌ها، قانون رفع موانع تولید است که در ماده‌ی ٤ خود به دولت اجازه داده شده است، از محل اعتبارات بودجه‌های سنواتی تا پنجاه درصد(۵۰) آن بخش از هزینه‌های تحقیقاتی با ارتقای وضعیت محیط زیستی به واحدهای تولیدی دارای مجوز با پروانه بهره برداری را که منجر به کسب حق امتیاز تولید کالا یا خدمات با نیت اختراع(برای استارت آپ ها) از مراجع ذی صلاح داخلی یا بین‌المللی شده است، کمک نماید این قانون در ۱۳۹٤/۲/۲۰ تصویب شد. هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۲/۲۹ به پیشنهاد شماره‌ی ۱/۱۹۷۸۷ مورخ ۱۳۹۷/۲/۲٤ وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه‌ی حمایت از شرکت‌های نوپا را به شرح زیر تصویب کرد بر اساس بند الف ماده‌ی یک این آیین‌نامه، هر شرکت خصوصی و تعاونی در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات که از سه سال از تاریخ ثبت آن گذشته است، مادامی که از شرایط مذکور در ماده‌ی ۱ برخوردار باشد، از حمایت‌های قانونی این آیین نامه متمتع خواهد شد وفق ماده‌ی ۳ این آیین نامه، وزارت ارتباطات و فناروی اطلاعات موظف شده است، در اجرای بند(ث) ماده‌ی(٤) قانون، از راه اندازی و توسعه‌ی مراکز و واحدهای تحقیق و توسعه، پژوهشی با مراکز و شتاب دهنده‌های نوآوری شرکت‌های جهانی، به طور مستقل و یا با همکاری مراکز شرکت‌ها و مؤسسات پژوهشی دانش بنیان با اولویت تسریع در رشد و همچنین سرمایه گذاری در شرکت‌های مورد حمایت با رعایت قوانین و مقررات مربوط، حمایت نماید.

مطابق ماده‌ی ٤ این آیین نامه‌ی وزارت ارتباطات موظف شده است، براساس آیین نامه‌ی اجرایی ماده‌ی(٤٤) قانون رفع موانع تولید در صندوق پژوهش و فناوری نوآفرین که با ماموریت توسعه‌ی شرکت‌های مورد حمایت و یا سرمایه حداقل یک هزار میلیارد(۰۰۰، ۰۰۰، ۱،۰۰۰) ریال از محل اعتبارات مصوّبه‌ی مربوط بودجه‌ی سالانه با مشارکت بخش غیر دولتی

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

تشکیل می‌شود، مشارکت نماید. مؤافق ماده‌ی ۵ این آیین نامه، کلیه‌ی مشوق‌هایی که براساس بند(ز) ماده‌ی(٤) قانون برنامه‌ی ششم توسعه در زمینه‌های مهارت افزایی و ارتقای دانش حرفه‌ای و حمایت از مشاغل کوچک خانگی و دانش بنیان از سوی دولت اِعمال می‌شود، با تأیید سازمان فناوری اطلاعات ایران شامل شرکت‌های مورد حمایت می‌شود ماده‌ی ٦ این آیین نامه مقرر می‌دارد: شرکت‌های مورد حمایت، مشمول مزایای آیین نامه‌ی اجرایی ماده‌ی(۷۱) قانون برنامه‌ی ششم توسعه می‌باشند. بر اساس ماده‌ی ۷ این آیین نامه در شرکت‌های مورد حمایت، سهامدارانی که کارفرما محسوب می‌شوند، تکلیفی به پرداخت حق بیمه‌ی تأمین اجتماعی ندارند. ماده‌ی ۸ این آیین نامه مراکز نوآوری(اعم از شتاب دهنده‌ها)، مراکز رشد، مناطق ویژه‌ی علم و فناوری و پارک‌های علم و فناوری به منظور تسهیل در همکاری‌های بین‌المللی، با رعایت قوانین و مقررات اشتغال اتباع خارجی و ماده‌ی(۱۲۱) قانون کار را مجاز به استفاده از نیروهای تخصصی خارجی – خصوصاً در زمینه مربی‌گری، حقوق بین‌الملل، ثبت اختراعات بین‌المللی و مشاوره می‌کند. ماده‌ی ۱۰ آیین نامه مقرر می‌دارد: در صورتی که شرکت‌های مورد حمایت ساکن مراکز رشد، فضاهای کاری اشتراکی و شتاب دهنده‌ها باشند، سازمان‌های امور مالیاتی کشور و تأمین اجتماعی مکلفند نسبت به تخصیص شناسه(کدهای مؤدی و کارگاهی اقدام نمایند. مجموع تسهیلاتی که این آیین نامه برای شرکت‌های نوپا در نظر گرفته است، می‌تواند مسیر را برای آغاز به کار و ادامه راه برای استارت آپ‌ها هموار سازد.

۵-چالش ها

به نظر می‌رسد با تمام کارهای انجام شده در حوزه تقنین فضای مجازی هنوز نقشه راه جامعی نداریم این موضوع به خاطر تاخیر در نهادسازی و قانونگذاری و سرعت تحولات این فضا می باشد. هر چند تشکیل شورای عالی فضای مجازی می‌تواند در مورد اقدامات داخلی می تواند مثمر ثمر باشد اما به جهت انفعال دوره اول آن و مستمر نبودن جلسات و مغفول ماندن برخی مولفه‌های موثر پیشگیرانه تاثیر کلان این شورا را با چالش مواجه کرده است.

۵-۱-تعدد نهادها و موازی کاری در سطح ملی

پراکندگی و همچنین تعدد نهادهای متولی امر پیشگیری از جرم در ایران، ناهماهنگی بین نهادهای ذی ربط و همچنین نبود یک سیاست علمی، هماهنگ در این مورد باعث هدر رفتن امکانات و ظرفیت‌های سازمان‌ها و نیز خنثی شدن فعالیت‌های بخش‌های مختلف سیاست جنایی در پیشگیری از جرم شده است(محسنی و صوفی، ۱۳۹٦، ۸۷). به طور خاص برای امنیت فضای مجازی نیز به نظر می‌رسد یک راهبرد یکپارچه در این باره هنوز شکل نگرفته است و حتی اگر اولویت‌های راهبردی را منحصر در حکم رهبری بدانیم برای اجرای آن تدوین برنامه و سیاست‌های هماهنگ ساز لازم است. پس شورای عالی فضای مجازی باید وظایف را میان دستگاه‌ها تقسیم و آن‌ها را هماهنگ نماید که به نظر می‌رسد تا کنون در این باره چندان موفق نبوده است.

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

۵-۲-حریم خصوصی

ارتباط تنگاتنگی بین جرایم سایبری و استفاده از اطلاعات شخصی و محرمانه، حریم خصوصی اشخاص، به طور مستقیم و غیر مستقیم وجود دارد. اگر چه فناوری اطلاعات، معمولا مانند تلگرام و واتس و. . محسوب می شود، راه‌های گوناگونی نیز وجود دارد که از طریق آن‌ها این فناوری، خود قادر به حمایت از محرمانگی و پیشگیری از نقض آن می‌باشد. که باید مورد توجه قرار گیرد(مقیمی، ۱۳۹۵: ۹۳). تدابیر پیشگیرانه متعددی در این مورد وجود دارد اما اجرای تدابیر پیشگیرانه وضعی، همانند بسیاری از سایر تدابیر پیشگیرانه، ممکن است محدودیت‌هایی ایجاد کند. در بند دوم و سوم اصل ۲۶ «رهنمود پیشگیری از جرم، سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۲ به استفاده از تدابیر پیشگیری وضعی که به قابلیت و بدنه‌ی محیط اجتماعی لطمه‌ای وارد نکند و دسترسی آزاد به مکان‌های عمومی را محدود ننماید، توصیه شده است. در ارتباط با بند ۱ می توان اذعان داشت که از نظر فنی و تخصصی، ممکن است با کاربرد تدابیر پیشگیری وضعی در فضای سایبری، برخی اختلالات همچون کاهش سرعت شبکه، بسته شدن اشتباهی برخی از سایت‌ها و وبلاگ‌ها به جهت پالایه، محدودیت‌های بی جهت برای ورود به برخی فضاها، اعمال محدودیت در دسترسی به شبکه‌های بین‌المللی و غیره بود. این تدابیر پیشگیرانه نیز اشکال دارد چون کم کردن سرعت اینترنت و فیلتر کردن سایت‌ها و بستن تلگرام و. .. باعث اختلال در فضای کسب و کار می شود و همچنین با ازادی بیان و حقوق بشر سنخیتی ندارد. در مورد نظارت بر محتوی در مصوبه شورای عالی فضای مجازی با موضوع توسعه فضای مجازی سالم، مفید و امن به شماره‌ی ۹۴ / ۱۰۰۱۵۱/ش مصوب ۹۴ / ۱ / ۳۰ به تعریف فضای مجازی ایمن پرداخته شده است. در این مصوبه عنوان گردیده است: «فضای ایمن متشکل از شبکه‌های ارتباطی که در آن محتوا و خدمات مفید در چارچوب مبانی و ارزش‌های اسلامی و مقررات کشور ارائه می‌گردد و کاربران بر اساس ویژگی‌های جمعیتی از قبیل سن، جنس، شغل و تحصیلات از محتوا و خدمات مورد نیاز بهره مند می گردند به نظر می‌رسد فضای ایمن به لحاظ محتوایی مدنظر نیست یعنی فضایی که محتوای آن در چارچوب مبانی اسلامی باشد و جنبه حفاظتی ندارد در حالی که آن چه در حفاظت از اطلاعات مالی مدنظر است این است که از اطلاعات مالی حفاظت به عمل آید تا این اطلاعات افشاء، تخریب و محو و غیره نشوند(محسنی و صوفی، ۱۳۹۶، ۸۸).

۵-۳-شرکای متعدد بین‌المللی

در ارائه خدمات اینترنتی احتمال دارد دولتی از حمله سایبری استفاده کند و به سیستم بانکی، انرژی و حمل و نقل عمومی که به شبکه رایانه‌ای متصل هستند حمله نماید در دوره‌ای که فضای مجازی درست به اندازه زمین و دریا اهمیت داردباید امنیت سایبری توسط همه کشورهای جهان محافظت شود و گرنه به پاشنه آشیل در توسعه اینترنت تبدیل می‌شود به

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

خصوص در دورانی جنگ‌های سرد، اعم از جنگ فرهنگی، ویروسی و ... وجود دارد و هیچ کشوری به بررسی این گونه جنگ‌ها نمی‌پردازند و سازمان ملل و سازمان بهداشت جهانی در این موارد ساکت است(همان، ۸۹).

۵-٤- همکاری‌های بین‌المللی

ترویج همکاری‌های بین‌المللی در مورد استارتاپ‌ها ضرورتی انکارناپذیر است که به صرف همکاری‌های سنتی در استرداد مجرمان نباید بسنده کنند و تعامل مستقیم و به هنگام نهادها اجرایی را میطلبد. باید در کسب وکارها همکاری بین المللی وجود داشته باشد منتها در اجرا این گونه نیست و بعضی از کشورها با بعضی قرار داد می بندند و با بعضی قرار داد نمی‌بندند و این به ضرر سرمایه داران است(مقیمی، ۱۳۹۵: ۱۳۱). وقتی پای جرایم سایبری در بستری جهانی به میان بیاید، در این صورت وضعیتی که نیروهای پلیس پیدا می کند این است که اقدام ملی آن‌ها بر اقدام فراملی شان اشان می‌چربدو تمام اینها به ضرر استارتاپ‌ها است(جیمز و همکاران[1]، ۲۰۱٤، ١٤). ضرورت تشکیل یک نهاد پلیسی بین‌المللی برای امور پلیسی مرتبط با جرم سایبری یعنی تشکیل پلیس جهانی اینترنتی، در سال ۲۰۰۵ توسط سازمان ملل نیز مطرح شده است. علاوه بر آن تدابیر خاص پلیسی درباره تروریسم و مباحث اینترنتی مرتبط با آن «نیروی ضربتی اجرایی ضد تروریسم»، توسط دبیر کل سازمان ملل با هدف تضمین اقدام هماهنگ برای مبارزه با تروریسم در سال ۲۰۰۵ تاسیس شد کهن البته بعضی از کشورها ان را پذیرفته‌اند و بعضی دیگر از کشورها ان را نپذیرفته‌اند.

۵-۵-موانع فنی و محدودیت تدابیر فنی

پیشگیری وضعی رویکردی است که با تمرکز بر محیط‌هایی که جرم در آن محقق می‌شود می باشد استفاده از شیوه‌های سنتی نظارت و کنترل در جایی مانند ایران که سرعت کم است مطرح است و اطلاعات را به ناامن تبدیل می کنند این نظارت ناظر به کنترل ورودی و خروجی‌ها و کنترل ابزاری است که ارتکاب جرم را تسهیل می‌کند و دارای ماهیتی فنی است جرایم سایبری بیشتر مواقع ماهیتی فنی و تخصصی دارند. ارائه دهندگان خدمات سایبری در بسیاری اوقات اشخاص حقیقی حقوقی غیر دولتی هستند. از این رو کارایی اقدامات پیشگیرانه به مشارکت مسئولانه و همراه شدن نهادهای غیر دولتی با دولت در فرآیند پیشگیری از جرم وابسته است. کشورها بصورت مستقل مبادرت به آموزش واحدهای فنی خود اقدام کنند و هماهنگی و تعامل کار آمد و اثر بخش میان تمامی دست اندکاران این حوزه به وجود بیاید و موانع فنی بر طرف گردد(جلالی فراهانی، ۱۳۸۸: ۱۳).

٦-چالش‌های حمایت اقتصادی از استارت آپ‌ها

[1] . James et all

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

براساس گزارش‌های مرکز توانمندسازی و تسهیل‌گری کسب وکارهای نوپای فناوری اطلاعات و ارتباطات در خصوص مشکلات و چالش‌های پیش روی استارت آپ‌ها در کشور، ۸ چالش کلیدی در نظرسنجی از فعالان استارت آپی در مسیر توسعه‌ی کسب وکار آنها شناسایی شده است. از منظر فعالان حوزه‌ی استارت آپی، مهم ترین چالش محیطی مربوط به تأمین مالی و همچنین سرمایه گذاری می باشد. تأمین سرمایه یکی از بخش‌های کلیدی اکوسیستم استارت آپ‌ها است. ناقص بودن زنجیره‌ی تأمین مالی طرح‌های نوآور و شرکت‌های نوپا، نوپا بودن نهادهای متولی درنظام مالی کشوردر این زمینه باعث عدم ورود جدی به حوزه‌ی سرمایه گذاری خطرپذیر شده است. کارآفرینان و همچنین صاحبان ایده به دلایلی همچون دسترسی به منابع رایگان دولتی، نبود فرهنگ مشارکت، آشنا نبودن با نهادهای مالی، نداشتن چشم انداز واقع بینانه از طرح و ایده‌ی خود به استفاده از روش سرمایه گذاری خطرپذیر و مشارکتی رغبت چندانی نشان نمی‌دهند. البته نگاه هزینه‌ای و حمایتی به طرح‌های نوآورانه در مجموعه‌های دولتی سبب شده است جنبه‌های اقتصادی در طرح‌ها و شرکت‌های دولتی آن طور که شایسته است، مورد توجه قرار نگیرد، از سوی دیگر، به دلیل ناپایداری‌هایی که در مدیریت نهادهای دولتی وجود دارد، برنامه‌های بلندمدت امکان پذیری پایین تری خواهند داشت. در ایران از یک‌سو قانون سرمایه گذاری خطرپذیر به صورت اختصاصی وجود ندارد و از سوی دیگر، بسترهای حقوقی سرمایه گذاری خطرپذیر فراهم نیست، برای مثال، فرآیندهای حقوقی و قضایی به قدری طولانی است که عملاً نمی‌توان دعاوی حقوقی را در آن حل‌وفصل کرد. هیأت‌های حل اختلافی که به صورت تخصصی در زمینه‌ی سرمایه‌گذاری خطرپذیر آشنایی داشته باشند، وجود ندارد. استانداردهای حسابداری برای دارایی‌های نامشهود در ایران به خوبی تدوین نشده است و قراردادهای حقوقی مورد استفاده سرمایه گذاران خطرپذیر نیز در ایران با قانون تجارت فعلی قابل اجرا نیست(مرکز پژوهش‌های مجلس، بررسی لایحه‌ی بودجه‌ی سال ۱۳۹٦، شماره مسلسل ۱۵۲۲۷، ۱۳۹۵).

٦-۱-فقدان حقوق مالکیت معنوی و حق کپی رایت در کارآفرینی

حقوق مالکیت از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. زمانی که یک کارآفرین دارای ایده جدیدی است و می خواهد این ایده را به محصول تولید کند باید قوانین کشور از او حمایت کنند و امکان کپی برداری را از بین ببرند.در ایجاد استارت‌آپ ها نیز این موضوع اهمیت بسیار بالایی دارد. بطوریکه بدون داشتن قوانین مناسب که از حقوق مالکیت حمایت کند امکان رشد و شکوفایی استارتآپ ها وجود ندارد.متاسفانه یکی از مشکلات کشور ما عدم وجود قوانین مناسب در حوزه حقوق مالکیت و اجرایی نشدن قوانین موجود است.در شرایطی که در کشور ما حقوق مالکیت بصورت مناسب و کارایی وجود ندارد کسانی که با ایده های جدید درپی ایجاد استارتاپ هستند نمی توانند امید چندانی به موفقیت کسب و کار خود داسته باشند. حتی اگر این افراد ایده های بسیار خوبی هم داشته باشند و بتوانند آن را به محصول تبدیل کنند ممکن است افراد دیگری از ایده و محصولات آنها کپی برداری کنند و برای کسب و کار آنها چالش جدی ایجاد کنند.از همین رو یکی

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

از الزامات موفقیت استارتآپ ها وجود قوانین مالکیت در کشور است و تا زمانی که این قوانین به درستی تدوین و اجرایی نشوند امکان موفقیت استارتآپ ها وجود ندارد.

یکی از موانع مهم فراروی بنگاه‌های اقتصادی است که نیاز به اصلاح دارد بررسی مواد قانون کار ایران نشان می‌دهد که در زمینه فسخ قرارداد کار شرایط ناعادلانه‌ای بین کارگر وکارفرما به نفع کارگر برقرار است. در هیچ یک از مواد قانون به جز ماده ۲۷ اجازه فسخ قرارداد کار به کارفرما داده نشده است. ولی در مقابل کارگر می‌تواند، حداکثر با اعلام استعفای خود پس از یک ماه، که در ۱۵روز اول هم قابل برگشت است، قرارداد را فسخ کند. ماده ۲۷هم که اجازه فسخ قرارداد کار را به کارفرما داده. مشروط به این است که کارفرما در مراجع صالحه(هیات‌های حل اختلاف) ثابت کند که کارگر در انجام وظایف محوله قصور ورزیده ویا آیین نامه‌هایی انضباطی کارگاه را پس از تذکرات کتبی نقض کرده است. البته این هم خود مشروط به کسب نظر مثبت شورای اسلامی کاراست. همچنین قانون کار در زمینه اجرای تکالیف قانون هیچ تفاوتی بین بنگاه‌های کوچک یا بنگاه‌های متوسط وبزرگ قائل نشده وتمام بنگاه‌ها با یک ضابطه و یک نگرش مشمول تکالیف قانونی شده اند. در حالیکه بخشی از تکالیف قانون کار در بنگاه‌های کوچک قابل اعمال نمی‌باشدکه از جمله آنها می‌توان به اجرای تکالیف ساخت مسکن برای کارگران، تامین خدمات حمل ونقل، کمک به تعاونی ها، سوادآموزی، تاسیس مهد کودک وساخت ورزشگاه اشاره نمود که حتی توسط بنگاه‌های بزرگ و متوسط به دلیل هزینه بر بودن آنها، یا اجرا نشده ویا به صورتی رنگ باخته اجرا شده است(لامعی، ۱۳۸۹، ۱۰۰). طبق ماده ۲۶قانون کار، مدیران واحدهای تولیدی وخدماتی از جابجایی کارگر منع شده‌اند واین امر امکان تبدیل تدریجی مشاغل کم بازده به پربازده را از کارفرمایان ومدیران سلب کرده است.

قانون کار دست کارگران را در جابجایی آزاد گذاشته است و همین امر یک مشکل اساسی را برای صاحبان ومدیران واحدهای تولیدی وخدماتی ایجاد کرده است. بدین صورت که اگر کارفرمایی در راستای افزایش بهره وری کارکنان خود وهمچنین افزایش کیفیت محصولات وخدمات تولیدی اقدام به آموزش نیروی کار بکند و هزینه‌ای صرف آن کند، آنگاه کارگر به محض پایان آموزش درخواست افزایش حقوق کند ولی کارفرما نپذیرد. کارگر با آزادی که قانون کار به وی داده است می‌تواند بدون توجه به هزینه‌ها وزمان صرف شده برای آموزش به سرعت جابجا و در واحد دیگری که دستمزد بیشتری می‌پردازد مشغول بکار شود. این موضوع طبیعتا انگیزه کارفرمایان را برای آموزش نیروی کار کاهش خواهد داد و در نتیجه روی بهره وری اثر منفی خواهد گذاشت. در پایان، با توجه به موارد فوق، می‌توان گفت که با تکالیف و مسئولیت‌هایی که قانون کار برای کارفرما در برابر نیروی کار تعیین کرده است هزینه و ریسک به کارگیری نیروی کار در اقتصاد ایران بسیار زیاد است. لذا انگیزه کارآفرینان وسرمایه گذاران را در استفاده از فناوری‌های کاربر ودر نتیجه بکارگیری نیروی کار کاهش داده است(لامعی، ۱۳۸۹، ، ۱۰۱).

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

٦-۲-ضعف قوانین(حقوقی،مالیاتی، بیمه‌ای و مجوز ها)

۱. ماده ۱٤۷ قانون مالیاتی همان ماده‌ای است که کسب‌وکارهای اینترنتی را زمین می‌زند مشکلات عدیده را برای کسب‌وکارهای اینترنتی و استارت‌آپ‌ها ایجاد می‌شود. به عنوان مثال، در یک استارت‌آپ بین ۳ تا حتی ۹ سال سرمایه‌گذاری می‌شود و تزریق سرمایه انجام می‌شود و حتی چند برابر بیش از میزان درآمد، هزینه می‌شود و گاها هم این سرمایه‌گذاری تا ۱۰ برابر درآمد است تا سهم بازار را برای استارت‌آپ به دست بیاورد. در بسیاری از کارخانه‌ها و مشاغل صنعتی این مورد را می‌پذیرند چون دارایی‌ها مشهود است. مثلا ماشین‌آلات و زمین و مانند آن، ولی در کسب‌وکارهای اینترنتی طبق قانون فعلی، عزیزان مالیاتی نمی‌توانند این را بپذیرند چون قوانین مالیاتی متناسب با شرایط کسب‌وکارهای اینترنتی نیست. مثلا طبق این ماده اگر استارت‌آپی ۵ میلیارد هزینه تبلیغات کرده باشد باید مثلا ٦ میلیارد درآمد داشته باشد و بیاید مالیات آن یک میلیارد را بدهد. حتی اگر واقعا این میزان درآمد نداشته باشد. تمرکز ما روی ماده ۱٤۷ قانون مالیاتی است.بخش تولید وصنعت اقتصاد ایران به دلیل فقدان قوانین صحیح مالیاتی وبا توجه به وابستگی واحدها به مکان وداشتن دفاتر واسناد جامع و کامل بیشتر از سایر بخش‌ها مالیات پرداخت می‌کنند بنابراین کارآفرینان و صاحبان واحدهای کوچک از جمله موانعی که بر سر راه ایجاد وتوسعه کسب وکار به شمار می‌آیند ۱-ملاک دریافت مالیات از بنگاه‌های اقتصادی فقط بر اساس میزان درآمدی ابزاری(یا تشخیصی) می‌باشد ونوع فعالیت و یا اندازه بنگاه تاثیری در تعیین مالیات ندارد. یعنی بر اساس قانون فعلی مالیات، کوچکی یا بزرگی بنگاه ونیز تجاری(بازرگانی) یا تولیدی بودن فعالیت مورد توجه قرار نمی‌گیرد.

۲. از جمله مشکلاتی که سیستم مالیاتی ایران برای صاحبان واحدهای کوچک ایجاد می‌کند مشکلات ناشی از وصول مالیات می‌باشد که خود ناشی از نواقص و پیچیدگی‌های قانون مالیات‌های مستقیم در زمینه شیوه وصول مالیات می‌باشد.

به نظر کارشناسان برای نظام اجرایی، یعنی سیستم سازمان تشخیص ووصول مالیات، ماموریت مشخصی تعریف نشده است وعملا تفکر حاکم بر نظام، دریافت هر چه بیشتر مالیات بدون توجه به توانایی‌های پرداخت کننده است. در شیوه فعلی وصول مالیات در ایران به دلیل فقدان نهادهای واسطه(نظیر حسابداران معتمد) مودیان وممیزان در تماس مستقیم با یکدیگرند و این خود مشکلات زیادی را ایجاد نموده است از آنجا که حجم کار تشخیص مالیات بسیار زیاد می‌باشد و کادر رسمی وزارت دارایی محدود، لذا هر ممیز ناچار است ٦۰تا ۷۰ شرکت یا شغل را رسیدگی می‌کنند به خاطر همین ممیزان به علت حجم بسیار زیاد کار، بیشتر تمایل دارند که

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

مساله را با تشخیص علی الراس حل وفصل کنند، و این خود از دقت کافی برخوردار نیست ودر غالب موارد مورد پذیرش مودیان قرار نمی‌گیرد که در نتیجه در یک فرآیند اداری موجب جنگ و گریزی بین مودی وممیز می‌گردد که نهایت آن ایجاد هزینه و اتلاف وقت برای واحدهای کوچک تولیدی است.

۳. از دیگر مشکلاتی که بخش صنعت بطور عام و صنایع کوچک بطور خاص در زمینه مالیات‌ها با آن دست به گریبان هستند، تعدد پرداختهایی تحت عناوینی نظیر مالیات، عوارض وامثال آن است که می‌توان آنها را به عنوان مانعی بازدارنده برای صنایع محسوب کرد.

٤. بر اساس قانون مالیات‌های مستقیم که مبنای عمل دستگاه مالیاتی کشور است از اشخاص حقیقی(افراد) وبنگاه‌ها(شرکتها) به صورت یکسان مالیات گرفته می‌شود به نحوی که جدول مالیاتی یکسان دارند(ماده(۱۳۱ در صورتی که میزان درآمد دریافتی برای هریک از اشخاص فوق معانی متفاوتی دارد. به عنوان مثال، برای یک فرد ۵۰۰ میلیون ریال درآمد در سال درآمد بالایی است. در حالی که چنین درآمد برای یک شرکت تولیدی یا بازرگانی رقمی قابل اغماض است. از این رو، به نظر می‌رسد که باید مبنای درآمد اشخاص با شرکتها عوض گردد، یعنی مالیات بنگاه‌ها بر اساس جدولی متفاوت از جدول اشخاص تعیین گردد(لامعی، ۱۳۸۹، ۱۰۲-۱۰۳).

در جهت کمک به شرکت‌های کوچک و متوسط بایستی خط مشیهای ویژه‌ای به کار گرفته شوند. اصلاحات ساختاری و نهادسازی، اصلاحات ساختاری عمدتاً ناظر بر اصلاح در قوانین، مقررات و چارچوب‌های حقوقی حاکم بر ابعاد مختلف، تأسیس و راهبری کسب و کارهاست. مهمترین این قوانین عبارتند از :مقررات ثبت و تأسیس شرکتها و تعیین ماهیت حقوقی آن‌ها و روابط مؤسسان، قانون مالیات‌ها و قوانین کار و رقابت. هدف از اصلاحات ساختاری، اطمینان از انطباق چارچوب قانونی، حقوقی با نیازها و ضرورت‌های توسعه کارآفرینی در مقاطع مختلف زمانی است و عمدتاً با هدف بهبود فضای قانونی -حقوقی به نفع کسب و کارهای جدید، نوآور و در حال رشد صورت می‌گیرد(اجاقی و همکاران،۱۳۹۵ ،٤١).

۷-نتیجه گیری

بدون تردید در جهان امروز فضای مجازی و سایبری تبدیل به یکی از اهرم‌های قدرت کشورها شده است و کسانی‌که در این زمینه سرآمد هستند، در عرصه اقتصادی و تجاری نیز مزیت‌های بسیاری برای رقابت دارند و به همین دلیل امروزه دولت‌های توسعه یافته، همه تلاش خود را برای ایجاد زیربنای فعالیت‌های اقتصادی عرصه سایبری به کار گرفته‌اند. اقتصاد در عرصه اینترنتی و مجازی موضوعی است که نمی‌توان آن را انکار کرد و اکنون بسیاری از خریدها و کسب و کارها به صورت آنلاین صورت می‌گیرد و همه گزارش‌هایی که نهادهای معتبر همانند بانک جهانی سالانه منتشر می‌کنند حکایت از افزایش سهم سایبر در اقتصاد جهانی دارد. استارتاپ‌ها که بخش اعظم فعالیت آنها مبتنی بر فناوری و تکنولوژی است

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

هنوز در ایران نوپا هستند و برای رشد و توسعه انها باید ارتباطات گسترش یابد استارت آپ‌ها به هیچ ارگان و مؤسسه‌ای وابسته نیستند، لکن برای رشد و تعالی خود به حمایت مالی نیاز دارند افزایش استفاده از اینترنت در سطح جهان، چالش‌های زیادی را در مورد کسب و کارها ایجاد کرده است این چالش‌ها فقط مختص ایران نیست در کل دنیا تقریبا این مشکلات وجود دارد و مشکلات بسیاری اعم از قانونی، فنی، نظارت و. ..، گریبانگیر کل دنیا شده است مشکلات اقتصادی بیشتر شامل این است که کارآفرینان و صاحبان ایده به دلایلی همچون دسترسی به منابع رایگان دولتی، نبود فرهنگ مشارکت، آشنا نبودن با نهادهای مالی، نداشتن چشم انداز واقع بینانه از طرح و ایده‌ی خود به استفاده از روش سرمایه گذاری خطرپذیر و مشارکتی رغبت چندانی نشان نمی‌دهند. البته نگاه هزینه‌ای و حمایتی به طرح‌های نوآورانه در مجموعه‌های دولتی سبب شده است جنبه‌های اقتصادی در طرح‌ها و شرکت‌های دولتی آن طور که شایسته است، مورد توجه قرار نگیرد. در کنار اینها مشکلات پیگیری جرائم از همه بیشتر گریبانگیر کشورها شده است این مشکلات در کشورهای توسعه نیافته شدید تر است چون از نظر فناوری پیشرفته نیستند و قوانین خاصی برای این گونه کسب و کارها ندارند و اگر هم قوانینی مصوب نموده‌اند به صورت پراکنده است این کشورها برای جرائم استارتاپ در بعضی از موارد قانون مصوب شده دارند و در مورد بعضی از جرائم ندارند و طبق قوانین سنتی عمل می شود موارد فوق نشان می‌دهند که فعالیت‌های سایبری، می‌تواند مزایای بسیاری برای کشور داشته باشند و عدم توجه به اقتصاد سایبری بسیاری از محرومیت‌ها را برای مردم ایجاد نماید از این رو می‌توان عنوان نمود که: عدم حمایت و گسترش اقتصاد سایبری استارتاپ‌ها می‌تواند سبب کاهش رشد ارتباطات در محیط سایبری گردد و مردم به فعالیت‌های سنتی بیشتر رو بیاورند و از فعالیت‌های استارتاپی گریزان باشند همچنین برای مقابله همه جانبه و کارآمد با جرم سایبری، ضرورت بهره گیری از یک سیاست جنایی فراگیر با مشارکت گسترده جامعه مدنی، کاربران سایبری و سازمانهای مردم نهاد آشکار می‌شود. نقش پلیس خیلی مهم و کار امد است پلیس به عنوان یکی از اصلی‌ترین نهادهای مقابله و پیشگیری از تهدیدات فضای مجازی اگر شناخت دقیقی از هنجارهای حاکم بر فضای مجازی، الویت‌های تامین امنیت، ماهیت و ویژگی‌های تهدیدات و تاثیر این تهدیدات بر امنیت فضای حقیقی داشته باشد بهتر می‌تواند در تحقق سیاست‌های کلان امنیت فضای مجازی گام بردارد. یکی از مفیدترین و کار آمد ترین روش‌های پیشگیری در فضای سایبری، پیشگیری غیر کیفری است که می تواند مثمر ثمر شد.

۸-پیشنهادات

۱. دولت اخذ مجوزهای استارتاپی را راحتر به درخواست کنندگان اعطا نماید و همچنین قوانین مالیاتی شفافی برای آنها اعلام کند.

۲. استارت آپ‌ها پس از تهیه‌ی محصول یا خدمات جدید، دغدغه‌ی ورود به بازار دارند. پیشنهاد می‌شود برای حمایت‌های اقتصادی استارت آپ ها، قوانینی برای سرمایه گذاری جهت رشد کسب و کار استارت آپ‌ها وضع گردد.

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

۳. پیشنهاد می‌گردد قوانین جامعی فقط مختص به استارتاپ‌ها تصویب گردد تا در مواقع لازم مراجع قضایی راحتر رسیدگی نمایند.

منابع و ماخذ

- اجاقی، صبا، رضایی، بیژن، نادری، نادر، عفری، حبیب.(۱۳۹۵). ارائه‌ی الگوی مفهومی مؤلفه‌های خرد و کلان نظام آموزش کارآفرینی. کارآفرینی در کشاورزی. دوره ۳، شماره ٤ – شماره پیاپی ۱۲،٥٤–۳۹
- بیات، بهرام، شرافتی، جعفر، عبدی، نرگس.(۱۳۸۷). پیشگیری از جرم با تکیه بر رویکرد اجتماع محور(پیشگیری از جرم)،تهران: انتشارات معاونت اجتماعی ناجا(اداره‌ی کل مطالعات اجتماعی)، ۱۳۸۷، ص ۱۲٦.
- حسینی، سید محمد.(۱۳۸۳). سیاست جنایی(در اسلام و در جمهوری اسلامی ایران) تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها(سمت) دانشگاه تهران.
- جاوید نیا، جواد. (۱۳۸۸). جرائم تجارت الکترونیکی، چاپ دوم، تهران انتشارات خرسندی.
- جلالی فراهانی، امیر حسین ، باقری اصل، رضا. (۱۳۹۳). پیشگیری از جرائم سایبری راهکاری اصولی برای نهادینه سازی اخلاق سایبری، فصلنامه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، دفتر ارتباطات فناوری نوین، سال سوم شماره٤.
- چاله چاله، فرشید.(۱۳۸۷). اصول و مبانی پیشگیری از جرم، نشریه‌ی دادرسی، سال دوازدهم، شماره‌ی 67، ص ۵۳.
- رشادتی، جعفر. (۱۳۸۷). پیشگیری از جرم در قران کریم، تهران، دفتر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری ناجا.
- رهبری، ا.(۱۳۸۸). نقش قراردادهای محدود کننده در حمایت از اسرار تجاری مطالعه در حقوق آمریکا، انگلستان، فرانسه و ایران، مجله‌ی تحقیقات حقوقی، شماره‌ی ۵۰،۱۳۸۸، ص ۵۳۲.
- سالاری، الف.(۱۳۹۰). بررسی تأثیر نظام مالیاتی بر فضای کسب و کار، ماهنامه‌ی بررسی مسائل و سیاست‌های اقتصادی، شماره‌ی ۹ و ۱۰، ۱۳۹۰، ص ۱۱۲.
- سلیمی، احسان.(۱۳۹۱). خطر مضاعف جرائم رایانه ای، مجموعه مقالات اولین کنگره‌ی فضای مجازی آسیب‌های اجتماعی نوپدید، تهران: انتشارات وزارت رفاه و تأمین اجتماعی، ۱۳۹۱، ص ۱۷.
- عاملی، سید سعید رضا. (۱۳۹۰). رویکرد قضایی به آسیب ها، جرائم و قوانین و سیاست‌های فضای مجازی، چاپ اول، تهران، انتشارات امیر کبیر.
- قبولی درافشان.(۱۳۹۵). محمد هادی، حمایت از روش‌های کسب و کار در حقوق تطبیقی(بررسی رویکرد نظام‌های حقوقی آمریکا، هند، ژاپن، فقه امامیه، ایران و موافقت نامه‌ی تریپس)، فصلنامه‌ی مطالعات حقوق تطبیقی، دوره‌ی هفتم، شماره‌ی دوم، ۱۳۹۵، ص ٦٥٤.
- لازرژ، کریستین.(۱۳۸۱). درامدی بر سیاست جنایی، ترجمه علی حسین نجفی ابرند ابادی، تهران، میزان.
- لامعی، بهزاد. (۱۳۸۹). موانع قانونی رشد کارآفرینی در صنایع کوچک، شماره ۵۹، مهرماه

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

- کلته، ع و دیگران.(۱۳۹٦). بررسی حقوق اسرار تجاری در روابط قراردادی و غیر قراردادی در حقوق ایران با نگاه تطبیقی در حقوق آمریکا، نشریه‌ی پژوهش در هنر و علوم انسانی، شماره‌ی ۵، ص ۱۲۳.
- مرکز پژوهش‌های مجلس، بررسی لایحه‌ی بودجه‌ی سال.(۱۳۹٦). کل کشور(بخش پژوهش، فناوری و نوآوری)، معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی، دفتر مطالعات ارتباطات و فناوری‌های نوین، کد موضوعی: ۲۸۰، شماره مسلسل ۱۵۲۲۷، ۱۳۹۵.
- محمودی، مجید، محمودی، الهه.(۱۳۹۰). تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات روی اشتغال بخش خدمات در ایران، پژوهش و سیاست‌های اقتصادی، دوره‌ی ۵۸، شماره‌ی ۱۹، ۱۳۹۰، ص ۵۲.
- محسنی، فرید؛صوفی زمرد، محسن. (۱۳۹٦). پلیس و چالشهای اجرایی تامین امنیت سایبری، پژوهش‌های دانش انتظامی، شماره ۷۷، ۱٦۳-۱۸۸
- مقیمی، مهدی. (۱۳۹۵). تدبیر و سیاست‌های سازمان ملل متحدبرای پیشگیری از جرم سایبری، پایان نامه دکتری دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده حقوق
- نجفی، توانا، میلکی، ایوب.(۱۳۹۰). رویکرد سیاست جنایی ایران در قبال جرائم پزشکی، فصلنامه‌ی‌حقوق‌پزشکی، سال پنجم، شماره‌ی هفدهم، ۱۳۹۰، ص ١٤.
- نوروزی، آرش، مظلوم، معصومه.(۱۳۹۵). استارتاپ‌ها و تأثیر آن بر اقتصاد کشور، چهارمین کنفرانس بین‌المللی در مهندسی برق و کامپیوتر، ۱۳۹۵، ص ۱
- نقره کار، صالح.(۱۳۸۱). رسالت پیشگیری از وقوع جرم، وظیفه‌ی مدعی العموم کشور، روزنامه‌ی حمایت، ۱۳۸۱، بخش اول.
- نجفی ابرندابادی، علی حسین.(۱۳۷۸). تقریرات درس سیاست جنایی دوره دکترای حقوق کیفری و جرم شناسی، تهران، دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی.
- وطنی، امیر، اسدی، حمید.(۱۳۹۵). سیاست جنایی جمهوری اسلامی ایران در جرائم سایبری با تأکید بر ویژگی‌های خاص این جرائم، پژوهشنامه‌ی حقوق اسلامی، سال هفدهم، شماره‌ی اول،(پیاپی ٤۳)، ۱۳۹۵، ص ۱۰۰.
- معاونت سیمای اقتصادی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۹

Radak, David, V.(2010). Understanding Confidentiality Agreements. https://apa.aut.ac.ir

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]

Iran Criminal Legislative in Policy Support and Expansion Economy Cyber Startups

Muhaddatha Sadeghi Nasab[1], Asal Azimian[2]

Abstract

Internet businesses are also booming due to the widespread use of the Internet. Startups are an emerging phenomenon that has changed many market entry formulas. Relying on their ability and creativity, they have created a shorter and easier way for the well-being of the people. On the other hand, the occurrence of the knowledge revolution and the key role of knowledge in product production has completely changed the face of today's economy, so that production volume is no longer an accurate measure of a country's economic strength, but the production of knowledge and knowledge-based products and exports. High technology has become a new criterion for measuring the national power of a country in the post-industrial era. The purpose of this study is the policy, crime, legislation, support and expansion of Iran, cyber economy, startups and the research method is descriptive-analytical. High speed internet and also the weakness of the country's executive institutions as well as the lack of international cooperation, structural restrictions, incomplete and scattered laws, lack of clear criminal policy to deal with startup crimes and lack of transparent taxes in this area has caused startups to grow in our country. Despite the high role of startups in the economy and employment growth in the country, the drafting of criminal laws in the country to facilitate economic support and the development of cyber economy has been neglected.

Keywords: Startup, Support, Politics, Crime, Legislation, Business, Start-up, Cyber Economy

[1] Graduated from Master of Criminal Law and Criminology, Islamic Azad University, Shahroud Branch (Corresponding Author)
mohadese-sadeghi-nasab@mailfa.com
[2] Member of the Faculty of Law, Islamic Azad University, Shahroud Branch

[Downloaded from jlawst.ir on 2026-11-19]